

TIELIIKENNETURVALLISUUDEN EUROOPPALAINEN PERUSKIRJA **– 25 000 ihmishenkeä pelastettavissa**

Euroopan komissio on laatinut tieliikenneturvallisuutta koskevan eurooppalaisen peruskirjan vähentääkseen kuolemaan johtavia tieliikenneonnettomuuksia Euroopassa. Tieliikenneturvallisuuden peruskirja tarjoaa ainutlaatuisen tilaisuuden parantaa tieliikenneturvallisuutta, seurata turvallisuuden kehitystä, vaihtaa ideoita ja levittää hyviä käytäntöjä.

Eri alojen suuret ja pienet organisaatiot voivat allekirjoittamalla peruskirjan kehittää yhteistyössä Euroopan liikenneturvallisuutta. Tieliikenteen kuolonuhrien määrä halutaan puolittaa vuoteen 2010 mennessä. Yhteistyöllä tämä on mahdollista.

Kuolemaan johtavien onnettomuuksien määrän lasku alkoi tilastojen mukaan Euroopassa hidastua 90-luvun kuluessa. Kun kuolintapausten määrä vuosina 1990–1995 väheni 18 prosenttia, vuosikymmenen toisella puoliskolla se väheni vain 11 prosenttia. Kehityksen huolestuttava hidastuminen on saanut Euroopan komission tekemään enemmän työtä tieliikenneturvallisuuden hyväksi. Komissio asetti Euroopalle haastavan tavoitteen – tieliikenteen kuolonuhrien määrän puolittamisen EU:ssa – ja on kannustanut kaikkia yhteiskunnan toimijoita pyrkimään tavoitteeseen tällä vuosikymmenellä. Komissio julkisti tavoitteensa vuonna 2001 toimintasuunnitelmassa eli valkoisessa kirjassa *Eurooppalainen liikennepolitiikka vuoteen 2010: Valintojen aika*.

Kaksi vuotta myöhemmin valmistui tieliikenneturvallisuuden eurooppalainen toimintaohjelma *Tieliikenteen kuolonuhrien määrän puolittaminen EU:ssa vuoteen 2010 mennessä: yhteinen vastuu*. Toimintaohjelma muodostuu noin 60 toimenpiteestä eri aloilla, muun muassa ajoneuvojen turvatekniikkaan, ajokäyttäytymiseen ja tieinfrastruktuuriin liittyvistä hankkeista.

Tieliikenneturvallisuuden eurooppalainen peruskirja – kansalaisyhteiskunnan toimintaohjelma

Tieliikenneturvallisuuden eurooppalaisella peruskirjalla on samat tavoitteet kuin toimintaohjelmalla. Komissio pyytää yhteiskunnan eri toimijoita mukaan kehittämään ja toteuttamaan erityistoimia tieliikennekuolemien vähentämiseksi. Peruskirjan allekirjoittajat sitoutuvat omalla alallaan selkeisiin ja mitattaviin toimiin yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Esimerkkejä yksittäisistä toimintaohjelmista

Liikennekuolemien tavallisimpia syitä ovat ylinopeus, alkoholin käyttö ja turvavyön käytön laiminlyönti. Seuraavat kolme esimerkkiä kuvaavat, kuinka osallistujat voivat omilla yksittäisillä, selkeästi määritellyillä ja mitattavilla toimintaohjelmillaan viedä kehitystä kohti yhteistä päämäärää.

– **Ylinopeus.** Eräs saksalainen kaupunki yhdisti koulujen lähistöllä suoritettuihin nopeusratsioihin haastattelut, jossa koulun oppilaat esittivät kysymyksiä ylinopeudesta kiinni jääneille kuljettajille. Tarkoitus on saada kuljettaja tajuamaan piittaamattomuutensa

mahdolliset seuraukset ja vaikuttaa pysyvästi hänen ajokäyttäytymiseensä. Tämä kaupungin vastuulla toteutettava hanke on lupaava, selkeästi määritelty ja mitattavissa.

– **Alkoholi.** Alkoholin käyttöä on pyritty rajoittamaan monilla keinoilla, muun muassa *EuroBob*-kampanjoilla ja *disco-shuttle*-kuljetuksilla. Yhdessä esimerkissä taajamien ulkopuolella sijaitsevat tanssipaikat, joihin on kuljettava autolla, myyvät alennettuun hintaan alkoholittomia juomia Bobille eli seurueen kuskina toimivalle. Alennus on symbolinen kunnianosoitus vastuullisen tehtävän ottavalle henkilölle eikä pelkkä myönnytyks. Tämä on helposti toteutettava keino, joka on selkeästi määritelty, toteuttamiskelpoinen ja mitattavissa. Ravintola toteuttaa sen omalla vastuullaan.

– **Turvavyö.** Monissa ajoneuvoissa on nykyään hälytysjärjestelmä, joka varmistaa turvavyön käytön, ja moniin autoihin on mahdollista saada tällainen järjestelmä lisävarusteena. Jospa se asennettaisiin vakiovarusteena kaikkiin ajoneuvoihin? Tämä on tehokas, selkeästi tarkennettu, toteuttamiskelpoinen ja mitattavissa oleva toimi, jonka autonvalmistajat voivat toteuttaa omalla vastuualueellaan.

Esimerkkejä on paljon. Euroopan komissio toivoo, että peruskirjakampanja kannustaa sekä suuria että pieniä organisaatioita luomaan lisää keinoja. Kaikki ovat tervetulleita mukaan pelastamaan puolet tieliikenteen uhreista!

Tieliikenneturvallisuuden eurooppalaisen peruskirjan vaikutus

Peruskirjan tärkein tavoite on, että yhteiskunta ymmärtää vuotuisten noin 44 000 liikennekuoleman Euroopan teillä olevan oire vakavasta sairaudesta, jonka taustalla ovat matkustustarpeemme, haluamme liikkua tietyllä tavalla ja ennen kaikkea asenteemme liikkumiseen: esimerkiksi ylinopeus, humalassa ajaminen ja turvavyön unohtaminen. Harva tietää, että tieliikenneturvallisuuden puutteet ovat alle 45-vuotiaiden tavallisin kuolinsyy. Valistus tieliikenneturvallisuuden ongelmista ei selvästikään yllä tasolle, jolla se todella vaikuttaisi jokapäiväiseen käyttäytymiseen.

Tieliikenneturvallisuuden peruskirja ja yhteiseen tavoitteeseen tähtäävä toimintaohjelma voivat todistaa, että tieliikennekuolemat eivät ole kohtalon sanelemia vaan johtuvat hyvin tunnetuista syistä, joihin voidaan vaikuttaa.

Sitoumukset ja niiden toteuttamisesta saatavat kokemukset julkistetaan, jolloin muut voivat ottaa niistä oppia, seurata esimerkkiä tai kehittää niiden perusteella uudenlaisia hankkeita. Hankkeen verkkosivuilla julkaistavista sitoumuksista luodaan tieliikenneturvallisuuden eri alueet kattava hyvien käytäntöjen tietokanta, ja samalla voidaan muodostaa yhteistyöverkostoja.

Allekirjoittaneiden nykyinen määrä

Tieliikenneturvallisuuden eurooppalaisen peruskirjan on allekirjoittanut tähän mennessä yli 800 organisaatiota. Tavoitteena on, että vuonna 2008 allekirjoittaneita on yli 2000.

Suomessa tieliikenneturvallisuuden peruskirjan on allekirjoittanut virallisesti 16 organisaatiota:

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL, SF-Caravan ry, VALT Liikennevakuutuskeskus, Rahtarit ry, Suomen Logistiikkayhdistys ry, Suomen Autokoululiitto ry, Transpoint Oy Ab, Aivovammaliitto ry, Linja-autoliitto, Helsingin polkupyöräilijät ry, Tieliikelaitos, Terveys - Hälsan ry, Helsingin kaupunki, Pyöräilykuntien verkosto, Fortum-konserni ja Pohjois-Karjalan Sähkö.

Suomesta tarvitaan paljon lisää allekirjoittajia, jotta yhteinen tavoite – pelastaa 25 000 ihmishenkeä vuodessa – voidaan saavuttaa. Luettelo peruskirjan suomalaisista allekirjoittajista on verkko-osoitteessa <http://ec.europa.eu/transport/roadsafety/charter.htm>.

Kuinka tieliikenneturvallisuuden eurooppalaiseen peruskirjaan sitoudutaan?

Sitoumuksen on

- ⇒ oltava yksityiskohtaisen selkeä ja määrällinen
- ⇒ kuuluttava allekirjoittajan toiminta-alueeseen
- ⇒ vähennettävä suoraan tai epäsuorasti tieliikennekuolemien määrää
- ⇒ oltava suurempi kuin mihin laki velvoittaa
- ⇒ oltava yleensä kolmivuotinen

Tieliikenneturvallisuuden eurooppalaisen peruskirjan voi allekirjoittaa täyttämällä hakulomakkeen verkkosivulla <http://ec.europa.eu/transport/roadsafety/charter.htm>.

Annamme mielellämme lisätietoja. Kirjoita osoitteeseen charter@paueducation.com tai soita numeroon (+34) 933 670 434.

Allekirjoittajan nimi ja annettu sitoumus julkaistaan peruskirjan verkkosivulla. Seuraavien kolmen vuoden ajan allekirjoittaja antaa lyhyitä yhteenvetoja toiminnastaan ja lopuksi raportin, jossa kerrotaan sitoumuksella saavutetuista tuloksista. Allekirjoittajilla on oikeus käyttää tieliikenneturvallisuuden eurooppalaisen peruskirjan tunnusta. Ne osallistuvat Euroopan tieliikenneturvallisuuden peruskirjan palkintokilpailuun marraskuussa 2006 ja saavat säännöllisesti uutiskirjeen.

Tervetuloa tieliikenneturvallisuuden eurooppalaisen peruskirjan allekirjoittajien joukkoon!